

PADASJOKI

OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET JA KONSERNIOHJE

Hyväksytty: Kunnanvaltuusto 9.12.2024

Voimaantulo: 1.1.2025

SISÄLLYS

1.	Johdanto	1
2.	Omistajapolitiikka.....	3
2.1.	Omistamisen lähtökohdat	3
2.2.	Omistamiseen liittyvä päätöksenteko	4
2.3.	Uusien yhteisöjen perustaminen	4
2.4.	Omistajapolitiikka sijoitustoiminnan välineenä.....	5
3.	Omistajaohjaus	6
4.	Padasjoen kunnan omistukset.....	9
5.	Omaisuuksienhallinnan tavoitteet	11
5.1.	Maaomaisuus	11
5.2.	Rakennukset.....	13
5.3.	Muut tuotantovälineet	14
5.4.	Sijoitukset.....	15
6.	Omistajaohjauksen tavoitteet yhteisöille	17
6.1.	Kiinteistö Oy Padasmaila	18
6.2.	Padasjoen Asuntotalot Oy	19
6.3.	Padasjoen Energia Oy.....	20
6.4.	Padasjoen Kehitys Oy	21
6.5.	Padaskuitu Oy.....	22
6.6.	Padasjoen Vedet Oy	23
6.7.	Padasjoen Vesihuolto Oy.....	24
6.8.	Sote-kiinteistöt Oy	25
6.9.	Yhteenveto.....	26
7.	Konserniohje.....	27
7.1.	Konsernivalvonta, raportointi ja riskienhallinta	28
7.2.	Luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus.....	29
7.3.	Tiedottaminen ja viestintä	29
7.4.	Kunnan kannan hankkiminen asiaan	30
7.5.	Konsernin sisäiset palvelut.....	31
7.6.	Hallitusten kokoonpano ja nimittäminen.....	32
7.7.	Esteellisyys kuntakonsernissa	33
7.8.	Kuntakonsernin tarkastus.....	34
7.9.	Hyvä hallinto- ja johtamistapa.....	34
7.10.	Yhtiökokous	35

7.11. Palkkiot ja palkitseminen	35
7.12. Hyvä liiketapa ja lahjonnan vastaiset periaatteet	35
7.13. Vaitiolovelvollisuus ja salassapito	36
7.14. Vastuuvakuutukset	36
8. Voimaantulo	36

1. JOHDANTO

Kuntakonsernin johtaminen vaatii suurten kokonaisuuksien hallintaa ja aktiivista omistajuutta. Kuntalaki edellyttää, että kunnalla on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä myös omistajapolitiikasta. Padasjoen kunnan uusi kuntastrategia "Padasjoki 2035 - Muutakin kuin mummola" on hyväksytty kunnanvaltuustossa 10.6.2024. Lisäksi talousarviossa päätetään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhyen aikavälin tavoitteista, joilla kuntastrategiaa toteutetaan.

Kuntalain 14 §:n mukaisesti valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Omistajaohjauksen periaatteissa linjataan siitä, millainen omistaja kunta on, millaista omaisuutta kunta hankkii, millaisissa tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana, miten kunta toimii omistajana sekä millaisia tuotto- ja kehitystavoitteita omistukselle asetetaan. Omistajapoliittisten linjausten lähtökohtana ovat valtuuston päättämä kuntastrategia ja kehittämistavoitteet sekä niiden vaatimat voimavarat, kunnan nykyiset toimintatavat, pitkän aikavälin tavoitteet sekä arviot toimintaympäristön muutoksista. Vastaavalla tavalla omistajapoliittisten linjausten tulee perustua arvioon kunnan omistusten nykytilasta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista järjestämistapaan ja omistuksiin. Omistajapoliittisten linjausten tarkoituksena on tukea kunnan strategian toteutusta.

Padasjoen kunnan omistajapolitiikka ja siihen liittyvä omistajaohjaus koskevat pääasiassa kunnan tytäryhteisöjä, mutta soveltuvin osin myös muita yhteisöjä, joista kunta omistaa osakkeita tai osuuksia, tai joissa kunnalla on äänivaltaa sääntöjen tai jäsenyyden perusteella. Padasjoen kuntaan liittyvien yhteisöjen olemassaolo tulee perustua johonkin kunnan määrittämään tehtävään. Yhteisöjen on toiminnassaan huomioitava julkisyhteisöihin kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet sekä turvata kunnan toiminnan kokonaisuus. Yhteisöjen toimialat ja toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kunnan tehtävien kanssa.

Omistajaohjauksen keskeinen väline on konserniohje. Konserniohjeen tarkoituksena on luoda puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohje yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Lisäksi konserniohjeen tavoitteena on yhtiöiden ja yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen, riittävän avoimuuden, tiedonkulun tehostaminen ja varmistaminen sekä kunnan yhteisöistä saaman tiedon oikeellisuuden varmistaminen. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

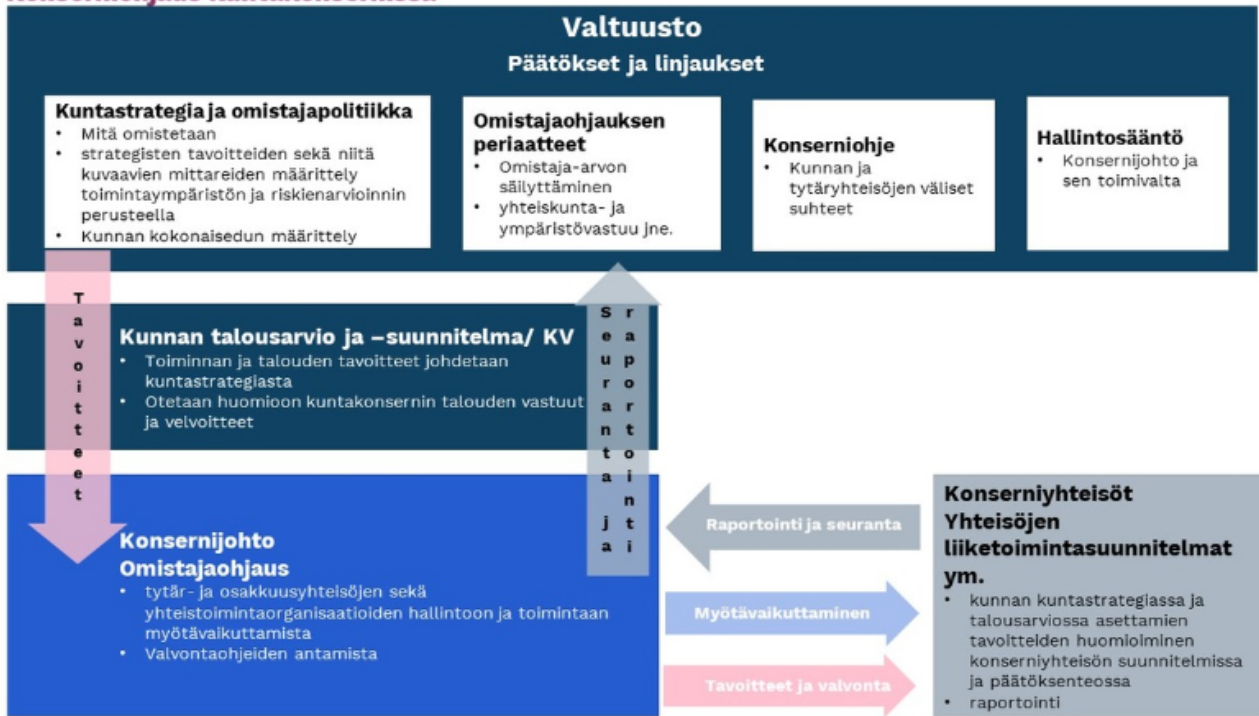
Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena:

- talousarviossa ja tilinpäätöksessä on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet
- kaikkien kuntien tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös
- ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle.

Tuloksellinen konsernijohtaminen edellyttää konsernijohdolta ja muulta konsernihallinnolta riittävän monipuolista asiantuntemusta ja kokemusta kuntakonsernin johtamisesta, toiminnasta ja taloudesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Tämän asiakirjan rakenne on kaksiosainen: ensimmäinen osa sisältää omistajaohjauksen periaatteet ja toinen osa konserniohjeen. Päivitetty konserniohje korvaa aikaisemman, 12.10.2020, valtuustossa hyväksytyt konserniohjeen.

Konserniohjaus kuntakonsernissa

Lähde: Kuntaliitto

2. OMISTAJAPOLITIikka

Omistajapolitiikalla tarkoitetaan linjauksia, joihin kunnan omistusten ohjaaminen perustuu ja tavoitteita, joita omistajapolitiikalle asetetaan. Omistajapolitiikka määrittää näkemyksen siitä, mikä on kunnan tavoite toiminnalle sekä antaa lähtökohdat omistajaohjauksen käytännön toteuttamiselle. Omistajapolitiikka sitoo konsernin johtoa heidän toteuttaessaan käytännön omistajaohjausta.

Omistajapolitiikka määrittelee jokaiselle yhteisölle myös omistajapoliittiset tavoitteet. Ne voivat olla strategisia kehittämistavoitteita sekä tavoitteita toiminnan ja talouden tuloksellisuudelle. Strateginen kehittämistavoite on jokin kuntastrategiaa tukeva päämäärä tai tehtävä, jolla mahdollistetaan kunnan toiminnan kehittyminen ja perustehtävien ylläpitäminen. Toiminnan tuloksellisuudelle asetettavia tavoitteita ovat esimerkiksi vaikuttavuus, laatu, tehokkuus, kannattavuus, omaisuuden arvon kehittyminen ja omaisuuden tuloksellinen käyttö. Voitonjaolle asetetaan tavoite, joka perustuu yhteisön toimintaan ja toimialaan. Voitonjakotavoite voi olla negatiivinen, nolla tai positiivinen.

2.1. OMISTAMISEN LÄHTÖKOHDAT

Omistajapolitiikan piiriin kuuluu koko kunnan ja kuntakonsernin omaisuuden hallinta. Omistajapolitiikka ulottuu siten kunnan suoran omistuksen lisäksi kunnan tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä -yhteisöihin.

Omistajapolitiikan tavoitteena on luoda laadultaan hyvät, edulliset ja ympäristön kannalta kestävät palvelujen tuottamisedellytykset tai saada kunnan pääomasijoituksille riittävä tuotto. Omistamisen on tuotettava kunnalle taloudellista tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä silloin kun on kyse toimialasta, jonka ei voida katsoa kuuluvan kunnan perustehtäviin.

Omistuksesta luovuttaessa tai uusia omistuksia hankittaessa ei arvioida pelkästään luovutuksen tai hankinnan taloudellista arvoa, vaan myös seuraavat seikat otetaan huomioon:

1. Kunnan tavoitteet ja strategia
2. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset
3. Kilpailuneutraliteetti markkinoilla
4. Työllisyysvaikutukset
5. Henkilöstön asema
6. Kuntakonsernin talous
7. Palvelutuotannon turvaaminen

Konsernirakennetta koskevien yhtiöjärjestelyjen tulee perustua valmisteluhetken tilannearvioon. Konsernirakenteeseen tehtävien muutosten tulee aina palvella kuntakonsernin etua.

Kunnan toiminnan kokonaisuus tarkoittaa tilannetta, jossa yhteisön toiminnan tai kokonaisuuden lopputulos on kunnan ja kuntalaisten edun kannalta positiivinen. Kunnan kokonaisedun tavoittelu on ensisijaista suhteessa muihin etuihin ja sen saavuttaminen voi vaatia joustavuutta konserniyhtiöiltä omien etujensa tavoittelussa. Kokonaisedun tavoittelusta ei saa aiheutua merkittävää haittaa yhteisölle.

Oleennaista kokonaisedun kannalta on yhteisöjen toimiminen kunnan edun kannalta keskeisillä toimialoilla, mahdollisimman korkean laadun palvelun tarjoaminen ja toiminnan tehokkuus.

Kokonaisedun saavuttaminen vaatii myös toimintaympäristön selkeyttä sekä välitöntä vuorovaikutusta yhteisöjen ja omistajaohjauksen välillä.

Kuitenkaan yhteisöjen kirjanpidollinen tulos ei yksistään osoita yhteisön tehtävissään onnistumista. Kokonaisetua arvioidessa huomioidaan myös yhteisölle asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

2.2. OMISTAMISEEN LIITTYVÄ PÄÄTÖKSENTEKO

Omistamiseen liittyvissä päätöksissä tulee huomioida kuntakonsernin kokonaisuus. Omistuksesta luovuttaessa tai uusia omistuksia hankittaessa ei arvioida pelkästään luovutuksen tai hankinnan taloudellista arvoa, vaan myös seuraavat seikat otetaan huomioon:

1. Onko järjestely kunnan tavoitteiden ja strategian mukaista?
2. Miten luovutus tai hankinta vaikuttaa paikallisen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin?
3. Rajoittaako/heikentääkö järjestely kilpailua markkinoilla tai johtaako omistuksesta luopuminen alueelliseen monopoliin ostajalle?
4. Mikä vaikutus järjestelyllä on paikkakunnan työllisyyteen?
5. Mikä vaikutus järjestelyllä on henkilöstön asemaan?
6. Mikä vaikutus järjestelyllä on kuntakonsernin talouteen? Samalla selvitetään myös verotukselliset, laskennalliset ja oikeudelliset vaikutukset.
7. Miten huomioidaan mahdolliset saadut valtionavut ja niistä mahdollisesti aiheutuvat rajoitteet?
8. Miten omistuksesta luovuttaessa turvataan vastaava palvelutuotanto kuntalaisille?

Omistusjärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta. Poikkeaminen käyvän arvon periaatteesta voi olla perusteltua esimerkiksi järjesteltäessä tehtäviä uudelleen valtion, kuntien tai muiden julkisyhteisöjen kanssa. Poikkeaminen voi olla perusteltua myös konsernin sisäisissä järjestelyissä, kun järjestelyssä ei ole mukana ulkopuolisia omistajia.

Omistamiseen liittyvät päätökset tehdään kunnan hallintosäännön mukaisesti.

2.3. UUSIEN YHTEISÖJEN PERUSTAMINEN

Kunta voi harkita uusien yhteisöjen tai omistusten perustamista esimerkiksi silloin, kun:

1. Toiminta on aidosti tehokkaampaa tuottaa yhtiönä
2. Yhtiömuodolla saadaan kunnalle laskettua ja perusteltua lisäarvoa
3. Tavoitteena on useamman organisaation välinen yhteistyö ja sen myötä kustannusten jakaminen, kun kyse ei ole palvelusta, jota voitaisiin hankkia markkinoilta
4. Lainsäädännölliset seikat vaativat omistussuhteiden muutosta

Peruslähtökohta kuitenkin on, että kunta ei perusta uusia yhteisöjä, vaan pyrkii vähentämään yhteisöjensä määrää. Uusia yhteisöjä perustetaan vain lainsäädännön velvoittamana ja huolellisen harkinnan jälkeen, mikäli kunnan osallistumisella jonkin yhteisön toimintaan perustajana, omistajana tai jäsenenä on kuntastrategiaan ja tavoitteisiin perustuva tarkoitus.

Ennen uuden yhteisön perustamista tulee selvittää, liittykö toiminta läheisesti muuhun jo olemassa olevaan yhteisöön, joka voi ottaa tehtävän hoitaakseen.

2.4. OMISTAJAPOLITIikka SIOITUSTOIMINNAN VÄLINEENÄ

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan kunnan varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista. Sijoitustoiminta jakaantuu ns. toimialasijoittamiseen ja kassavarojen sijoittamiseen. Toimialasijoitusten tulee edistää kunnan palvelutuotannon järjestämistä tai kunnan elinkeinopolitiikan kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Sijoitukset voivat olla perus-, osake- tai osuuspääomasijoituksia kuntayhtymiin, osakeyhtiöihin tai osuuskuntiin, antolainoja tällaisille yhteisöille tai rahoitusosuuksia nimettyihin investointikohteisiin tai hankkeisiin. Kunta voi tehdä sijoituksia kohteisiin ja myöntää lainaa, avustuksia tai takauksia lainsäädännön sallimissa puitteissa ja erityisesti kilpailuoikeudellinen sääntely huomioon ottaen. Kunta voi osallistua toimialasijoituksiin ja rahoitusriskin jakamiseen vain omistusosuutensa suhteessa.

Kassavarojen sijoittamisella pyritään turvaamaan kunnan maksuvalmius ja saamaan mahdollisimman korkea tuotto ottaen huomioon tuotto-odotusten kasvuun yleensä liittyvä riskin lisääntyminen.

Kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista määrätään erillisellä ohjeella.

3. OMISTAJAOHJAUS

Omistajapolitiikkaa toteutetaan omistajaohjauksella.

Kuntalain 46 § mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Omistajaohjauksen toimenpiteet voivat liittyä ainakin:

- Perustamissopimukseen
- Yhtiöjärjestysmääräyksiin
- Muihin sopimukseen
- Henkilövalintoihin
- Ohjeiden antamiseen yhtiössä edustamisessa sekä
- Muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Kuntien omistajaohjaus perustuu kuntalain lisäksi muuhun lainsäädäntöön, esimerkiksi hankintalakiin ja kilpailulakiin perustuviin ohjauksellisiin työkaluihin. Lisäksi omistajaohjauksen ytimessä ovat konserniohje ja kunnan talousarvio ja – suunnitelma. Keskeisessä roolissa omistajaohjauksessa on kunnan strategia ja siitä johdetut yhteisökohtaiset tavoitteet.

Omistajaohjauksen painoarvo on kasvanut, koska kunnan tehtäviä hoidetaan laajasti myös varsinaisen kunnan organisaation ulkopuolella. Kriisikuntakriteerit ulottuvat konsernin lukuihin, joten omistajaohjauksella on myös merkittävä taloudellinen merkitys kunnalle.

Omistajaohjauksen vastuut jakautuvat seuraavasti:

Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajaohjauksen periaatteet määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhteisöjä johdetaan, ohjataan ja valvotaan.

Kuntalain 39 § mukaan kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu kunnan toiminnan omistajaohjaus. Kunnanhallitus ja hallintosäännössä määritelty virkamiesjohto vastaavat kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen periaatteiden käytännön toteuttamisesta ja siihen liittyvästä päätöksenteosta, sekä konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti.

Konsernijohton tehtävät ja toimivallan jako kunnan hallintosäännön 22 §:n mukaisesti:

Kunnanhallitus:

1. Vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle.
2. Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan.
3. Antaa valtuustolle kolme kertaa vuodessa raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä.
4. Arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa.
5. Käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

6. Seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä.
7. Antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.
8. Nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin.
9. Nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Omistajaohjauksen vastuutaulukko:

TOIMIELIN	TEHTÄVÄ
Valtuusto	<ul style="list-style-type: none"> - Vastaa ohjauksesta ja valvonnasta - Päättää omistajapolitiikasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista
Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> - Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta
Tarkastuslautakunta	<ul style="list-style-type: none"> - Arvioi toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja linjausten toteutumista
Yhteisön hallitus	<ul style="list-style-type: none"> - Hallitustyöskentely - Liiketoimintastrategia - Kunnan kannan hankintavelvollisuus - Raportointivelvollisuus

Padasjoen kunnan omistajaohjauksen periaatteet ovat seuraavat:

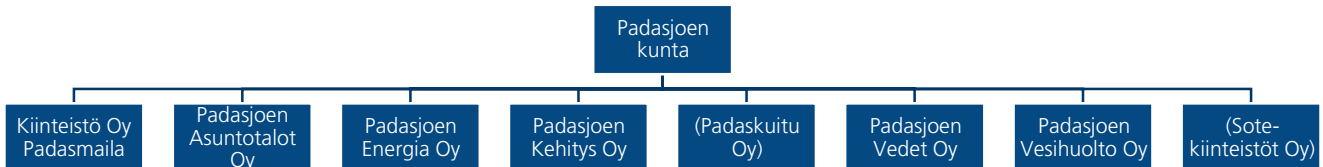
1. Kunta on vastuullinen, aktiivinen ja johdonmukainen omistaja
 - ➔ Yhtiöiden toiminnan seuraaminen on jatkuva prosessi ja omistajapolitiittiset ratkaisut tehdään ennakoiden ja kunnan etu turvaten oikealla hetkellä, ei ulkopuolisten syiden takia.
2. Omistamiseen tulee olla strategiset, toiminnalliset ja liiketaloudelliset perusteet
 - ➔ Yhtiömuoto ei ole itsetarkoitus, vaan eräs mahdollisuus toiminnan järjestämiseen, kun toiminta ja tuotettavat palvelut ovat tarkoituksenmukaista ja taloudellista hoitaa erillisessä osakeyhtiössä. Myös lainsäädäntö voi velvoittaa kunnan yhtiöittämään toimintojaan tietyillä toimialoilla.
 - ➔ Omistaminen on arvioitava nykyhetkeen ja tulevaisuuden toimintaympäristöön perustuen. Kunta on valmis luopumaan omistuksista, mikäli yhtiön toiminta ei liity kunnan perustehtävään, omistukselle ei ole tarvetta ja/tai yhtiön luopumisesta on mahdollista saada hyvä tuotto.
3. Samalla toimialalla toimii ainoastaan yksi kunnan omistama yhtiö
 - ➔ Useiden samankaltaista toimintaa harjoittavien yhtiöiden omistaminen ei ilman toiminnallisesti tai taloudellisesti perusteltua syytä ole kuntakonsernin edun mukaista.
 - ➔ Kuntakonsernin toimintaa voidaan kehittää fuusioilla tai muilla toimintojen yhdistämiseen soveltuvilla tavoilla ja myös omistuksesta luopuminen on mahdollista.

4. Kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tehokasta kokonaisuutena; konsernirakenne mahdollistaa kunnan tehokkaan johtamisen
5. Konserniyhteisöjen palvelut tukevat ja täydentävät kunnan omaa toimintaa
 - ➔ Konserniyhteisöjen palvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti kilpailukykyisellä tavalla.
 - ➔ Kunta edellyttää omistamiensa yhtiöidensä toimivan tehokkaasti ja vertailupohjana toimivat saman toimialan muut yritykset.
6. Konsernin omaisuuden hallinta on tehokasta ja taloudellista
7. Kunta ei toimi toimialoilla, joilla on toimivat markkinat, ellei omistukselle ole strategisia perusteita.
 - ➔ Liiketoimintaa harjoitetaan siten, että turvataan tasapuoliset kilpailuedellytykset eli kilpailuneutraliteetti julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä.
 - ➔ Yritystoiminnan harjoittamisessa sekä tavaroiden ja palveluiden hinnoittelussa tulee huomioida kuntalain, kilpailulain ja EU:n kilpailusääntöjen rajoitukset.
 - ➔ Ns. in-house -yhtiöitä voidaan perustaa esimerkiksi kuntien yhteisiä palveluja varten.
8. Yhtiölle tai perustettavalle yhtiölle asetetaan selkeät ja mitattavat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet
 - ➔ Omistajan asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määrittävät sen, mitä omistaja omistamaltaan yhtiöltä odottaa.
9. Kunta kantaa rahoitusvastuunsa omistuksensa suhteessa, eikä pääomita pitkällä aikavälillä kannattamatonta liiketoimintaa
 - ➔ Kunta osallistuu rahoitusvastuun kantamiseen omistuksensa suhteessa.
 - ➔ Pääomittaminen vaatii aina perusteelliset selvitykset ja taustalaskelmat.
10. Kunta yhdessä tytäryhteisöjen kanssa kehittää tytäryhteisöjen hallitustyöskentelyä

4. PADASJOEN KUNNAN OMISTUKSET

Padasjoen kuntakonserni muodostuu kunnasta emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöjä ovat ne yhtiöt, säätiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta käyttää määräysvaltaa. Määräysvalta syntyy, kun kunnalla on yli 50 % kohdeyhtiön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

Padasjoen kuntakonsernin rakenne on seuraavalainen:

Padasjoen kunta omistaa tai käyttää puhevaltaa myös muissa yhteisöissä, joissa se ei ole määräävässä asemassa. Konsernitilinpäätökseen liitettäviin konserniyhteisöihin kuuluvat tytäryhteisöjen lisäksi kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt. Osakkuusyhtiöiksi kutsutaan yhtiöitä, joiden pääomasta ja äänimäärästä kunta omistaa joko suoraan tai tytäryhtiönsä kautta vähintään 20 %, mutta enintään 50 %. Tällä hetkellä Padasjoen kuntakonserniin ei kuulu osakkuusyhteisöjä.

Aineellisten hyödykkeiden omaisuuserät:

Aineelliset hyödykkeet 31.12.2023	Omistuksen suuruus milj. euroa
Maa- ja vesialueet	6,4
Rakennukset	9,2
Kiinteät rakenteet	3,1
Koneet ja kalusto	0,1
Keskeneräiset hankkeet	1,1
Yhteensä	19,9

Sijoitukset taseessa:

Sijoitukset 31.12.2023	Omistuksen suuruus milj. euroa
Osakkeet ja osuudet	1,8
Muut lainasaamiset	0,8
Yhteensä	2,6

Kuntayhtymäosuudet:

Kuntayhtymäosuudet	Tasearvo 31.12.2023
Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä	606 793 €
Päijät-Hämeen liitto	4 256 €

Muut sidosyksiköt:

Muut sidosyksiköt	Omistus 31.12.2023
Kuntien Tiera Oyj	0,21 %
Provincia Oy	1,60 %
Salpakierto Oy	2,24 %
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy	0,10 %
Lahden Seutu – Lahti Region Oy	1,95 %

5. OMAISUUDENHALLINNAN TAVOITTEET

Omaisuuksien hankkiessaan kunta asettaa sen käytölle tavoitteita. Tavoitteita voidaan asettaa myös vuosittain talousarviossa ja -suunnitelmassa. Kunnan on seurattava jatkuvasti ja säännöllisesti tavoitteiden ajanmukaisuutta ja sitä, miten omaisuus ja sen käyttö palvelee toimintaympäristössä tai lainsäädännön muuttuessa nykyisissä olosuhteissa asetettuja tavoitteita.

Omaisuuksien kartoituksen lähtökohdaksi on kunnan käyttöomaisuuskirjanpito ja omaisuususerien hankintahintaan perustuva tasearvo. Kartoituksessa omaisuus ryhmitellään maa- ja vesialueisiin, rakennuksiin, kiinteisiin laitteisiin ja rakenteisiin, koneisiin ja kalustoon sekä sijoitusomaisuuteen.

5.1. MAAOMAIUUDET

Padasjoen kunta omisti 31.12.2023 maa-alueita yhteensä noin 1 440 hehtaaria. Maaomaisuus jakautuu metsätiloihin, vapaisiin tontteihin ja omassa käytössä oleviin tontteihin.

Maaomaisuuden kirjanpitoarvo oli noin 6,4 miljoonaa euroa 31.12.2023.

<i>Maaomaisuus</i>	<i>Tasearvo 31.12.2024</i>
Metsätilat	3 992 638 €
Tontit vapaat	1 260 732 €
Tontit omassa käytössä	1 127 526 €

Maaomaisuudesta saatavat tuotot:

Talousarviossa määritetään vuosittain maaomaisuuden tuottotavoitteet. Kunnan metsämyyntituotot ovat vuosina 2018–2024 olleet seuraavat:

<i>Vuosi</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024*</i>
€/Vuosi	389 303	315 507	1 039 873	497 358	536 904	133 404	648 376

Omaisuuksien merkitys kunnalle:

Kunnalla on vahva rooli maanomistajana ja kaavoittajana alueellaan. Kunta pyrkii turvaamaan tonttutuotannon ja omien tarpeidensa mukaisen toiminnan omistamalla riittävän ja oikein kohdentuvan maaomaisuusvarannon. Maa-omaisuudella kunta turvaa elinvoimansa ja saa kaavoituksesta ja kunnallistekniikan rakentamisesta johtuvan maan arvon nousun itselleen.

Omistajapoliittiset linjaukset:

1.	Padasjoen kunnan kokonaisuus ja strategiset tavoitteet ohjaavat maaomaisuuden omistusta, hallintaa ja kehittämistä.
2.	Maaomaisuuden euromääräiset tuottotavoitteet ja myyntituottojen käyttökohteet tullaan määrittelemään vuosittain talousarviossa.
3.	Kunta voi luopua toimintansa kannalta tarpeettomasta maaomaisuudesta käyvällä hinnalla. Maaomaisuutta voidaan myydä elinkeinohankkeiden mahdollistamiseksi sekä tarvittaessa silloin, kun markkinat ovat myyjän kannalta suotuisat. Maaomaisuuden myynti ei saa haitata pitkällä tähtäimellä kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista.
4.	Kunnan maanhankinnan tulee pääsääntöisesti keskittyä ja kohdentua niin, että uudet omistukset liittyvät strategian toimeenpanoon.
5.	Kunta voi käyttää maanhankinnan maksuvälineenä kunnan nykyisin omistamia maa-alueita vaihtomaana.

5.2. RAKENNUKSET

Omaisuu den arvo:

Rakennukset	Tasearvo 31.12.2024
Hallinto- ja laitosrakennukset	8 879 317 €
Asuinrakennukset	23 117 €
Tehdas- ja tuotantorakennukset	246 178 €
Muut rakennukset	24 724 €

Rakennusomaisuudesta saatavat tuotot

Vuokratuotot kunnan omistamista rakennuksista olivat noin 1,1 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Padasjoen kunnan omistamien rakennusten omistajapoliittiset linjaukset määritetään tarkemmin PTS-suunnitelman pohjalta laadittavissa strategisissa linjauksissa. Kiinteistöjen strategisissa linjauksissa kunta päättää, että minkä kiinteistöjen huoltoon ja ylläpitoon keskitytään, ja mistä kiinteistöistä luovutaan. Kiinteistöstrategisissa linjauksissa huomioidaan mm. asunto- ja toimitilarakennusten korjausvelkataso sekä PTS-suunnitelmien mukaiset investointitarpeet kannattavuuslaskelmineen. Rakennusomaisuus luokitellaan säilytettäviin, kehitettäviin ja luovutettaviin rakennuksiin. Kunnan näkökulmasta tarpeettomasta omaisuudesta luovutaan, kun se on taloudellisesti järkevää. Luovutusmuotoja ovat mm. myynti, purku ja tontin jalostaminen kaavoituksella muuhun käyttöön.

Rakennusomaisuudesta saatavat tuotot tulevat muuttumaan seuraavien vuosien aikana erityisesti sote-kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteen (v. 2026 alkaen) myötä, kun sote-kiinteistöjen rakennusomaisuus siirtyy kunnalta pois kuntakonserniin yhtiön hallittavaksi.

Omistajapoliittiset linjaukset:

1.	Tilojen määrää ohjataan ja mitoitetaan niin, että tilojen laajuus ja kunto vastaa kunnan palvelutarvetta ja maksukykyä.
2.	Kiinteistöstrategiassa määritetään tarkemmin kiinteistö- ja rakennuskohtaiset tavoite- ja toimenpide-esitykset sekä osaamisen taso.
3.	Taloudelliset tavoitteet: Toimitiloja kunnan ulkopuolisille toimijoille vuokrattaessa tulee varmistaa riittävä tuotto omistukselle. Rakennuskohteiden investointeja suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee lähtökohtaisesti varmistaa riittävän pitkä vuokrasopimus.
4.	Kunnan toiminnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt ja rakennukset myydään tai niistä luovutaan.

5.3. MUUT TUOTANTOVÄLINEET

Kiinteät rakenteet ja laitteet koostuvat mm. kaduista, vesi- ja viemäriverkostoista, puistoista sekä liikunta- ja vapaa-ajan alueista. Koneet ja kalusto pitää sisällään mm. kevyet ja raskaat kuljetusvälineet, toimitilojen ja yksiköiden kalustoa sekä ICT-kalustoa. Kiinteät rakenteet ja laitteet toteuttavat kunnan palvelutehtäviä ja niiden kuntoa ja käytettävyyttä seurataan aktiivisesti. Koneet ja kalusto ovat tuotantovälineitä, jotka ovat sidoksissa kunnan palvelutasoon.

Vuoden 2024 aikana tapahtuneiden kaukolämmön ja viemärlaitoksen yhtiöittämisten myötä muiden tuotantovälineiden tasearvo Padasjoen kunnan taseessa pienenee omistusten siirtyessä yhtiöille.

Omaisuuuden arvo:

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden tasearvo 31.12.2023 oli 3,1 milj. euroa. Koneiden ja kaluston tasearvo 31.12.2023 oli 0,1 milj. euroa.

Omistajapoliittiset linjaukset:

1.	Omaisuuuden arvoa säilytetään varautumalla korvausinvestointeihin vähintään poistoja vastaavasti.
2.	Euromääräiset panostukset omaisuuden arvon säilyttämiseksi ja korjausvelan kattamiseksi määritellään vuosittain talousarviossa.
3.	Ulkopuolista konekalustoa käytetään silloin, kun se on toiminnallisesti, taloudellisesti ja huoltovarmuuden kannalta järkevää.

5.4. SIOITUKSET

Pysyvien vastaavien tase-erä sijoitukset sisältävät kunnan toiminnan edistämiseksi hankitut arvopaperit, kunnan toimialaan liittyvät sijoitukset ja muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Sijoitukset	Tasearvo 31.12.2023
Alfred Berg Optimal (EVLI)	1 453 714 €
Op-Rohkea	584 102 €
Sp Korko Plus	876 431 €
Sp Ryhti A	453 728 €
Op-Vuokratuotto -rahasto	1 751 671 €
Alfred Berg vuokratuotto C	948 556 €
Metsäliitto Osuuskunta	81 321 €
Kuntarahoitus Oyj	17 600 €

Pääomasijoitus tytäryhteisöosakkeet	Tasearvo 31.12.2023
Kiinteistö Oy Padasmaila (100 %)	17 001 €
Padasjoen Asuntotalot Oy (100 %)	424 367 €
Padasjoen Energia Oy (100 %)	-
Padasjoen Kehitys Oy (100 %)	228 462 €
(Padaskuitu Oy)	-
Padasjoen Vedet Oy (100 %)	-
Padasjoen Vesihuolto Oy (56 %)	2 716 €
(Sote-kiinteistöt Oy)	-

Kuntayhtymäosuudet	Tasearvo 31.12.2023
Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	606 793 €
Päijät-Hämeen liitto	4 256 €

Muut sidosyksiköt	Omistusosuus
Kuntien Tiera Oyj	0,21 %
Provincia Oy	1,60 %
Salpakierto	2,24 %
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy	0,10 %

Lahden Seutu – Lahti Region Oy

1,95 %

Kunnanjohtaja valtuutetaan päivittämään ohjeeseen kirjatut omistukset ja osuudet vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Omistajapoliittiset linjaukset:

1. Kunnanvaltuusto ohjaa sijoitustoimintaa sijoitustoiminnan periaatteiden hyväksymisen kautta.
2. Osakkeista ja osuuksista voidaan luopua, mikäli ne eivät palvele kunnan toimintaa.
3. Osakkeiden hankinnalla tulee olla strategisia etuja kunnalle.

6. OMISTAJAOHJAUKSEN TAVOITTEET YHTEISÖILLE

Kaikkien kunnan yhteisöjen tulee toiminnallaan vastata seuraaviin tavoitteisiin:

- Yhteisöjen tulee toiminnallaan edistää kunnanvaltuuston hyväksymän kuntastrategian toteutumista.
- Yhteisöjen toiminnan tulee olla tehokasta ja tuottaa lähtökohtaisesti mitattavissa olevaa lisäarvoa kuntakonsernille.
- Yhteisöjen tulee toiminnallaan pyrkiä siihen, että kunnan omaisuuden arvo säilyy tai kasvaa.
- Yhteisöjen toiminnan tulee olla avointa ja läpinäkyvää; yhteisöt tiedottavat omistajilleen, sidosryhmilleen ja kuntalaisille toiminnastaan.
- Yhteisöjen tulee osaltaan huolehtia kestävästä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta ja vastuullisuuden periaatteiden huomioimisesta toiminnassaan.
- Konsernin yhtenäisyyden korostamiseksi tytäryhteisöjen yritysilmässä tulee soveltuvin osin näkyä Padasjoen kuntabrändi ja huomioida kunnan graafinen ohjeisto.
- Yhteisöjen tulee myös osaltaan vastata seuraaviin taloudellisiin tavoitteisiin:
 - Osakeyhtiömuotoisen toiminnan tulee olla kannattavaa.
 - Yhteisöjen tulee selvittää taloudellisista velvoitteistaan siten, että ne pystyvät maksamaan kunnan myöntämät lainat ja kunnan myöntämiin takauksiin liittyvät lainat rahoittajille takaisin ajallaan.
 - Yhteisöjen pääomien käytön on oltava aina tehokasta.
 - Kuntaan nähden sidosyksikköasemassa olevien yhteisöjen tavoitteena ei lähtökohtaisesti ole voiton tuottaminen, vaan laadukkaiden ja kustannuksiltaan edullisten palvelujen tuottaminen omistajille.

Kaikkien yhteisöjen yhteisten tavoitteiden jälkeen tarkastellaan yhteisökohtaisia linjauksia. Tarkastelu rajoittuu kunnan tytäryhteisöihin.

Yhteisökohtaiset linjaukset sisältävät kohteen kuvauksen, kannanoton kohteen omistajuudesta sekä kuvauksen omistajan yhteisöön kohdistamista odotuksista. Yhteisöihin kohdistuvat odotukset muodostavat yhteisöille pidemmän aikavälin tavoitteita, joiden toteutumista seurataan vuosittain osavuositilinpäätösten ja tilinpäätöstarkastelun yhteydessä.

Yhteisökohtaiset linjaukset perustuvat omistajapoliittisten linjausten laadintahetken tilanteeseen.

6.1. KIINTEISTÖ OY PADASMAILA

Yhtiön toimialana on omistaa Padasjoen kunnassa sijaitsevaa kiinteistöä Rätti (kiinteistötunnus 576–412–3–54) ja kiinteistöön Kuusela kuuluvaa määräalaa (576–412–3–177) sekä kyseisillä kiinteistöillä sijaitsevia teollisuusrakennuksia.

Kiinteistö Oy Padasmaila:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	17 001 €
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	413 764 €
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä ja ei
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Selvitetään mahdollisia vaihtoehtoisia ratkaisuja ja päätetään tulevaisuudesta niiden jälkeen.
Peruste	Nykyisellä toimintamallilla Ei strategista tai kunnan palvelutuotannollista merkitystä.

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Padasjoen alueen yritystoiminnan edistäminen.
Taloudellinen tavoite 1	Toiminta on kannattavaa ja tulos positiivinen.
Taloudellinen tavoite 2	Positiivinen voitonjakotavoite.

6.2. PADASJOEN ASUNTOTALOT OY

Yhtiön toimialana on vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi Padasjoella omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia sekä hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä vuokrata asuntoja.

Padasjoen Asuntotalot Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus taseessa 31.12.2023	424 367 €
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	2 626 371 €
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Säilytetään
Peruste	Strateginen omistus

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Vuokra-asumisen mahdollistaminen Padasjoella.
Taloudellinen tavoite 1	Toiminta on kannattavaa. Yhtiö tuottaa voittoa sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen turvataan. Ei voitonjakotavoitetta.
Taloudellinen tavoite 2	Vuokra-asuntojen käyttöasteelle asetetaan tavoite, mikä on sekä taloudellinen että toiminnallinen tavoite.
Taloudellinen tavoite 3	Korjausvelan selvittäminen ja vuokra-asuntojen korjausohjelman teettäminen.

6.3. PADASJOEN ENERGIA OY

Yhtiön toimialana on kaukolämpöön tai uusiutuvaan energiaan perustuvaa liiketoimintaa, jossa hallitaan, omistetaan ja vuokrataan energiaverkkoja ja energiantuotantolaitoksia. Lisäksi yhtiö voi omistaa, hallita, vuokrata, ostaa ja myydä energia-alaan liittyviä osakkeita, yhtiöosuuksia, arvopapereita, raaka-aineita sekä kiinteistöjä ja rakennuksia sekä myydä toimialaan liittyviä asiantuntijapalveluja.

Padasjoen Energia Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	-
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	-
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Lainsäädännön mukaan toimitaan markkinoilla. Omistaja arvioi toiminnan vakiinnuttua omistajuutensa.
Peruste	Energiantuotannon turvaaminen ja huoltovarmuus

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Kaukolämpöliiketoiminnan tuottaminen Padasjoen alueella.
Taloudellinen tavoite 1	Ei tuotto-odotuksia vuonna 2025. Kunnan mahdollinen tuottotavoite yhtiölle määritellään vuosittain.
Taloudellinen tavoite 2	Kaukolämpöliiketoiminnan kannattavuussuunnitelman laatiminen ja toiminnan kannattavaksi tekeminen.

6.4. PADASJOEN KEHITYS OY

Yhtiön toiminnan tavoitteena on edesauttaa työpaikkojen luomista ja turvata olemassa olevat työpaikat. Yhtiön toimialana on Padasjoen elinkeinoelämän edistäminen myöntämällä oman pääoman ehtoisia sijoituksia Padasjoen kunnan alueella sijaitseville yrityksille. Yhtiö voi omistaa osakkeita sekä kiinteistöjä.

Padasjoen Kehitys Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	606 000 €
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	228 479 €
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä ja ei
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Ratkaisu tehdään vuoden 2025 aikana tehtyjen selvitysten jälkeen. Yhtiön toimiala uudelleenarvioidaan, jonka perusteella päätökset.
Peruste	Elinkeinopoliittinen omistus

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Elinkeinoelämän edistäminen Padasjoella.
Taloudellinen tavoite 1	Toiminta on kannattavaa, positiivinen tulos.
Taloudellinen tavoite 2	Positiivinen voitonjakotavoite.

6.5. PADASKUITU OY

Yhtiön toimialana on tietoliikenneverkkojen rakentaminen, omistaminen ja hallinnointi. Lisäksi yhtiö tuottaa ja myy liittymiä, tietoliikenneyhteyksiä ja tietoliikennepalveluja. Yhtiö voi myös vuokrata tietoliikenneverkkoja sekä ostaa, välittää ja myydä tietoliikennelaitteita sekä tuottaa ja myydä toimialaansa kuuluvia palveluja sekä asiantuntijapalveluja.

Padaskuitu Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	-
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	-
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Yhtiö perustetaan ja toiminta käynnistetään vuoden 2025 aikana. Yhtiö toimii markkinoilla. Kyse ei ole kunnan perustehtävästä.
Peruste	Lainsäädännön nojalla yhtiö toimii markkinoilla

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Laadukkaan tietoliikenneverkkopalvelun tuottaminen.
Taloudellinen tavoite	Ei voitonjakotavoitetta ensimmäisinä toimintavuosina. Valmistaudutaan mahdolliseen myyntiin.

6.6. PADASJOEN VEDET OY

Yhtiön toimialana on rakentaa, hoitaa ja ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa talousvesi- ja viemärlaitostoimintaa sisältäen vedenhankinnan, talousveden käsittelyn ja jakelun sekä jätevesien käsittelyn eli viemäroinnin ja puhdistuksen. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita sekä kiinteää omaisuutta.

Padasjoen Vedet Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	-
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	-
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Säilytetään – kunnan perustehtävä
Peruste	Toimiva ja kustannustehokas vesihuoltolain mukainen toiminta

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Yhtiö turvaa laadukkaan jätevesihuollon kunnan asukkaille.
Taloudellinen tavoite 1	Yhtiö varautuu saneeraustarpeeseen siten, että verkoston korjausvelka on hallinnassa ja että korjausvelka vähenee.
Taloudellinen tavoite 2	Ei voitonjakotavoitetta.

6.7. PADASJOEN VESIHUOLTO OY

Yhtiön toimialana on rakentaa, hoitaa ja ylläpitää toiminta-alueellaan vesihuoltolain tarkoittamaa vesihuoltolaitosta sekä toimia vesihuoltoon liittyvissä kehitys- ja tutkimustoissa sekä tarjota vesihuolto- ja muita alaan liittyviä palveluja.

Padasjoen Vesihuolto Oy:

Kunnan omistusosuus	56 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	2 716 €
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	242 296 €
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	Kyllä
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Fuusiodaan tai jonkun muun toimintamallin kautta yhdistetään Padasjoen Vedet Oy:seen
Peruste	Toimiva ja kustannustehokas vesihuolto vesihuoltolain mukaisena toimintana.

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Yhtiö turvaa laadukkaan vesihuoltopalvelun kunnan asukkaille.
Taloudellinen tavoite 1	Yhtiö varautuu saneeraustarpeeseen siten, että verkoston korjausvelka on hallinnassa ja korjausvelka vähenee.
Taloudellinen tavoite 2	Yhtiön toiminta on kannattavaa ja tulos positiivinen.
Taloudellinen tavoite 3	Ei voitonjakotavoitetta.

6.8. SOTE-KIINTEISTÖT OY

Toimitilojen vuokraamisen jatkaminen hyvinvointialueille edellyttää sote-kiinteistöjen vuokraustoiminnan yhtiöittämistä vuoteen 2026 mennessä. Velvoite perustuu kuntalain (410/2015) 126 §, jonka mukaan kunnan harjoittaessa tehtäviään kilpailutilanteessa markkinoilla toimintamuodon on oltava osakeyhtiö, osuuskunta, yhdistys tai säätiö (yhtiöittämisvelvollisuus). Padasjoen kunta valmistautuu perustamaan sote-kiinteistöjä vuokraavan yhtiön vuoden 2025 aikana.

Sote-kiinteistöt Oy:

Kunnan omistusosuus	100 %
Kunnan pääomasijoitus 31.12.2023	-
Kirjanpitoarvo kunnan taseessa 31.12.2023	-
Palveleeko kunnan toimintaa/strategiaa	-
Perustetaan/säilytetään/luovutetaan osin/luovutetaan kokonaan	Perustetaan
Peruste	Lainsäädännön velvoite

Yhtiökohtaiset tavoitteet:

Strateginen tavoite	Yhtiön perustaminen ja toiminnan käynnistäminen
---------------------	---

6.9. YHTEENVETO

Yhtiö	Omistus	Omistetaan/ luovutaan/ perustetaan	Asema/rooli	Tavoite 2025
Kiinteistö Oy Padasmaila	100 %	Omistetaan/ Luovutaan	Markkinoilla	Selvitetään mahdollisia vaihtoehtoisia malleja ja päätetään tulevaisuudesta
Padasjoen Asuntotalot Oy	100 %	Omistetaan	Perustehtävä	Määritellään toiminnan laajuus ja laaditaan tulevaisuusohjelma
Padasjoen Energia Oy	100 %	Omistetaan/ Luovutaan	Perustehtävän kaltainen/ Markkinoilla	Toiminnan vakiinnuttaminen
Padasjoen Kehitys Oy	100 %	Omistetaan/ Luovutaan	Perustehtävän kaltainen	Ratkaistaan laajennetaanko toimialaa vai lakkautetaanko toiminta
(Padaskuitu Oy)	100 %	Perustetaan	Markkinoilla	Perustetaan
Padasjoen Vedet Oy	100 %	Säilytetään	Perustehtävä	Toiminnan vakiinnuttaminen
Padasjoen Vesihuolto Oy	56 %	Fuusioidaan/ Yhdistetään	Perustehtävä	Selvitetään toiminnan yhdistämistä Padasjoen Vedet Oy:seen
(Sote-kiinteistöt Oy)	100 %	Perustetaan	Markkinoilla	Perustetaan

7. KONSERNIOHJE

Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline.

Kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu. Konserniohjeen yhtiöoikeudellinen sitovuus syntyy siinä vaiheessa, kun tytäryhteisön hallitus on hyväksynyt ohjeet yhteisöä sitovaksi.

Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulee tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy. Noudattamatta jättäminen voisi perustua vain osakeyhtiölain tarkoittamiin vähemmistön suojasäännöksiin, velkojien suojasäännöksiin tai muuhun selkeään osakeyhtiölain tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen. Yhtiön edun vastaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon yhtiöjärjestyksestä ilmenevä yhtiön toiminnan tarkoitus.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteis- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi *kunnanjohtajalle*.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua toisen omistajan kustannuksella. Tulokellinen omistajaohjaus edellyttää riittävää perehtyneisyyttä yhtiöiden toimialaan, asiantuntemusta ja kykyä arvioida yhtiöiden suoriutumista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä sekä laadukasta hallitustyöskentelyä.

Osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjaukseen konserniohjeita noudatetaan soveltuvin osin. Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

7.1. KONSERNIVALVONTA, RAPORTOINTI JA RISKIENHALLINTA

Kunnanvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka ovat johdettu kuntastrategiasta. Konsernijohto käy vuoropuhelua tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista niiden valmisteluvaiheessa. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Viimekätinen vastuu konsernista ja sen tavoitteiden toteutumisesta sekä omistajan tahtilojen toimeenpanemisesta on kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Tytäryhteisöjen tulee laatia talousarvio ja taloussuunnitelma. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konserniyhtiöt aikatauluttavat taloussuunnitteluprosessinsa niin, että aikataulu on yhteensopiva kunnan talousarvion laadinnan kanssa. Yhtiöt tekevät riskiarviot ja pyrkivät hallitsemaan riskejä toiminnassaan.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätöksen tulee valmistua siten, että kunta voi valmistella konsernitilinpäätöksen kuntalain edellyttämällä tavalla. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto tai muu konsernijohtoon määräämä taho antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kunnalle kolme kertaa vuodessa raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvista riskeistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle (kunnanhallitus ja kunnanjohtaja).

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi. Konserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpito tapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa konsernijohtolle ja kirjaamoon (kirjaamo@padasjoki.fi) hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Konsernijohtoon kuuluvalle kunnanjohtajalle on annettava yhteisön hallituksen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus. Lisäksi yhtiöiden yhtiöjärjestyksissä voi olla kirjattuna kunnan luottamushenkilöiden asemaan perustuvista läsnäolo- ja puheoikeuksista.

7.2. LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUS

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen halussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimensaan tarpeellisina ja jotka viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaa eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Salassa pidettäviin asiakirjoihin tulee tehdä salassapitoa koskeva merkintä.

7.3. TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ

Kuntakonsernin viestinnässä noudatetaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita.

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön on annettava tiedotusta varten kunnanjohtajan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Yhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanjohtaja ja kunnanhallitus. Tiedottamisesta ja tietojen antamisesta yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

7.4. KUNNAN KANNAN HANKKIMINEN ASIAAN

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa ***kirjallinen kanta kunnalta seuraaviin toimenpiteisiin:***

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta, mikäli se poikkeaa yhtiön tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen päätöstä, jos esitys on muuta kuin ”voitto/tappio siirretään edellisten tilikausien voitto/tappio –tilille”
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävä investointi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- merkittävä lainanotto ja vakuuden antaminen
- kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleen järjestely
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn, selvitystilaan tai konkurssiin hakeutuminen
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön vaihtaminen tai valinta
- muu yhteisön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma

Yhteisöllä on velvollisuus antaa ennakkokäsitystä koskevaa valmistelua ja päätöksentekoa varten hyvissä ajoin riittävät taloudelliset ja toiminnalliset tiedot. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja valvoo, että ennakkokäsitys on haettu. Ennakkokäsitys kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös.

Jos ennakkokäsittelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättää yhtiökokous, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta ovat aina yhteisön omalla päätöksentekolimellä, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

7.5. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT

Konsernin sisäiset ja ulkoiset hankinnat sekä omaisuus:

Kunta ratkaisee itse, mitä palveluja järjestetään keskitetysti konsernin sisäisinä palveluina. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto.

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa Padasjoen kunnan voimassa olevaa hankintaohjetta. Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esim. henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys ja palvelujen laatu muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden. Kunnan sidosyksiköiden väliset hankinnat sekä myös sidosyksikön mahdollisuus hankkia emokunnaltaan on mahdollista, joten yhteisiä palveluita voi tuottaa paitsi omistajakunta myös joku kunnan omistamista yhtiöistä. Hankinnasta tulee tehdä sopimus.

Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa oleva yhteisö voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, jonka tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti. Konsernin hankinnat on mahdollista kilpailuttaa yhtenä kokonaisuutena esimerkiksi siten, että kunnan omistuksessa olevat yhtiöt tulevat käyttämään kunnan kilpailuttamaa hankintasopimusta. Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa noudattaen. Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa suorittaa kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimuksia omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun eikä päätöksentekoon.

Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet:

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätökset ja kilpailulain 4 a luvussa määritelty kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely.

Jos sijoitustoiminnan keskittämisestä saadaan merkittävää taloudellista hyötyä, järjestetään sijoitustoiminta konsernijohtoon antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto määrittää ne yhtiöt, euromääräiset rajat ja menettelytavat, joiden mukaan tämä sijoitustoiminta järjestetään. Taattavan lainan ehdot hyväksyvät kunnanvaltuusto takauksen yhteydessä. Tytäryhteisö ei ilman kunnanhallituksen

lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena. Lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisessa tulee noudattaa kuntalain 129 §:n säädöksiä.

Padasjoen kunnan varallisuuden hoidosta sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista määrätään erillisellä ohjeella, jota myös tytäryhteisöt noudattavat soveltuvin osin.

Henkilöstöpolitiikka:

Konserniin kuuluvat yhteisöt voivat huomioida konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet (esim. sisäisellä hakumenettelyllä). Erityisosaamista voidaan tarpeen mukaan hyödyntää muissa konserniyhteisöissä. Yhteiset koulutukset, kurssit ja seminaarit voidaan järjestää koko konsernin henkilöstölle. Konserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöjä. (Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset työvapaat, työsuhde-edut ja oikeus koulutukseen).

Tytäryhteisöt liittyvät Kunta- ja hyvinvointityönantajien jäseneksi, ellei toiminnan laatu ja tytäryhteisön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin kun se on kunnan edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

7.6. HALLITUSTEN KOKOONPANO JA NIMITTÄMINEN

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan, ja niitä voidaan täsmentää hallituksen työjärjestyksellä.

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin.

Kuntalain 47 §:n mukaan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksilla tulee olla kollektiivina toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nimityksessä kiinnitetään huomiota jäsenten sitoutumisvalmiuteen useammaksi vuodeksi, kehittyneisvalmiuteen ja hallituksen toimivuuteen kokonaisuudessaan.

7.7. ESTEELLISYYS KUNTAKONSERNISSA

Esteellisyydestä säädetään kuntalain 97 §:ssä sekä hallintolain (434/2003) 27–30 §:ssä.

Hallintolain 27 §:n mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; tai kohdan 7 mukaan, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Kuntaliiton ohjeen mukaan säännöksessä tarkoitettuja yhteisöjä ovat muun muassa osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistys. Henkilö, joka on yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen, on esteellinen käsittelemään yhteisön asiaa.

Esimerkki: KHO 1985 II 34: Valtuusto oli päättänyt myöntää kiinteistöosakeyhtiölle lainan sekä mennä omavelkaiseen takaukseen eräistä yhtiön lainoista. Päätös oli esteellisyyden takia syntynyt virheellisessä järjestyksessä, kun kunnansihteeri, joka oli po. kiinteistöosakeyhtiön hallituksen puheenjohtaja, oli päätöstä tehtäessä pitänyt valtuuston pöytäkirjaa.

Yhteisöjäviä sovelletaan myös kuntakonserniin kuuluvan yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäseniin. Käsiteltäessä tällaisen yhteisön asiaa kunnan hallinnossa yhteisön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen ovat esteellisiä. Esteellisiä henkilöitä voidaan kuitenkin kuulla kunnan toimielimessä asiantuntijoina. Tällöin heidän tulisi poistua kokouksesta kuulemisen jälkeen, jotta he eivät osallistu päätöksentekoon tai siihen liittyviin keskusteluihin (KHO 1989 A 45).

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, vaikka tämä olisi mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Henkilö on kuitenkin esteellinen, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn. Myöskään hallintolain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa ei sovelleta kunnassa.

Esimerkki esteellisyyden aiheuttavasta eturistiriitatilanteesta on kunnan ja kuntayhtymän välisen sopimuksen käsittely, jossa molemmilla sopijapuolilla on omat intressinsä sopimuksen sisältöön. Tasapuolisuus vaarantuu myös silloin kun kunnassa käsitellään yhteisön asiaa viranomaisena. Esteellisyys syntyy esimerkiksi lautakunnan käsitellessä kuntayhtymän tai yhtiön ympäristölupa-asiaa.

Puolueettomuuden vaarantuminen muusta erityisestä syystä ("yleislausekejävi")

Henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä (hallintolaki 28.1 § kohta 7). Tämän esteellisyyssperusteen soveltaminen edellyttää, että on olemassa ulkopuolisen havaittava syy puolueettomuuden vaarantumiseen. Syyn puolueettomuuden vaarantumiseen on oltava suunnilleen saman asteinen kuin erikseen säädetyissä esteellisyyssperusteissa.

Yleislauseketta voidaan soveltaa esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilö on asianosaisen vastapuoli tai julkinen vihamies, sekä tilanteissa, joissa henkilön ja asianosaisen välillä vallitsee kiinteä ystävyyssuhde tai yhtiökumppanuus.

7.8. KUNTAKONSERNIN TARKASTUS

Tilintarkastus:

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö (Kuntalaki 122 §), jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Tilintarkastajien tulee olla auktorisoituja. Tytäryhteisöjen on huomioitava tämä asia yhteisöjen yhtiöjärjestyksissä.

Tarkastuslautakunta:

Kunnan tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus:

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa. Padasjoen kunnassa ei ole sisäisen tarkastuksen toimintoa, joten tarvittaessa riippumaton sisäinen tarkastus ostetaan ostopalveluna kuntakonsernin ulkopuolelta.

7.9. HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

Kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeisiin tulee sisällyttää tarpeelliset määräykset kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on edistää toiminnan tuloksellisuutta, omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat osana tätä ohjetta hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävät avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuuden turvaten.

Konserniyhteisön tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvin osin tämän konserniohjeen lisäksi myös muita hyvään hallinto- ja johtamistapaan liittyvää ohjeistusta kuten sisäisen valvonnan ohjetta, muita kunnan hyvän hallinto- ja johtamistapaan liittyviä ohjeita ja säännöksiä sekä hallintolain ja hankintalain säädöksiä. Hyvä hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Konsernijohtoon kuuluvalle kunnanjohtajalle on annettava yhteisön hallituksen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus.

7.10. YHTIÖKOKOUS

Padasjoen kuntaa edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen määräämä edustaja. Kyseisen yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia kunnan yhtiökokousedustajana.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan sekä toimitusjohtajan (tai vastaavan) on oltava läsnä yhtiökokouksessa osakkeenomistajien ja yhtiön toimielimien välisen vuorovaikutuksen edistämiseksi ja osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi.

Yhtiökokoukuskutsu liitteineen osoitetaan kunnalle *kunnan kirjaamoon* (kirjaamo@padasjoki.fi), josta se toimitetaan yhtiökokousedustajille ja kunnanjohtajalle.

Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta on lähetettävä kunnanjohtajalle jäljennös viipymättä sen valmistuttua. Yhtiökokousedustajan on tarvittaessa raportoiva yhtiökokouksen asioista konsernijohtolle.

7.11. PALKKIOT JA PALKITSEMINEN

Yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkiot. Palkkiot maksetaan puheenjohtajalle ja jäsenille. Hallituksen puheenjohtajalle voidaan maksaa yhtiökokouksen erikseen päättämää vuosipalkkiota, jos toiminnan laatu ja laajuus sitä edellyttää. Palkkioiden taso ei saa ylittää emon (kunnan) luottamushenkilöilleen maksamien etuuksien tasoa.

7.12. HYVÄ LIIKETAPA JA LAHJONNAN VASTAISET PERIAATTEET

Yhtiön hallituksen vastuulla on huolehtia, että yhtiössä noudatetaan hyvää liiketapaa ja lahjonnanvastaisia periaatteita. Tytäryhtiöt eivät anna tukea poliittiseen toimintaan.

7.13. VAITIOLOVELVOLLISUUS JA SALASSAPITO

Yhtiössä noudatetaan osakeyhtiölakia. Yhtiön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon muu kunnan viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhtiön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Hallituksen jäseniä koskee osakeyhtiölain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus yhtiölle tai ulkopuoliselle tuottamastaan haitasta. Yhtiöstä saatua tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi muussa kunnan päätöksenteossa.

Yhtiön kunnalle toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

7.14. VASTUUVAKUUTUKSET

Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, jos se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

8. VOIMAANTULO

Omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen. Konserniohje korvaa aikaisemman, valtuustossa 12.10.2020 hyväksytyn, konserniohjeen.

Kukin tytäryhteisö käsittelee ohjeet hallituksessaan ja yhtiökokouksessaan tai vastaavassa kokouksessa. Ohjeiden muutokset käsitellään samassa järjestyksessä.

Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on oikeus antaa näiden ohjeiden nojalla yksityiskohtaisempia ohjeita.